

LUND UNIVERSITY

Tips från veteraner

Collberg, Britta

2012

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Collberg, B. (2012). Tips från veteraner.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Tips från veteraner:

Så lyckas man med tvärvetenskap

TVÄRVETENSKAP. Hur får man till bra tvärvetenskapliga samarbeten i ett universitet organiserat i fakulteter och starka väletablerade ämnen? Det gäller att kunna kommunicera väl och tycka det är roligt! Det måste också finnas något att vinna för alla – ingen får ha tolkningsföreträde – och att äta ihop är välgörande för samarbetet.

Det här framkom vid ett seminarium om tvärvetenskap arrangerat av Sveriges unga akademi, som bildades för ett år sedan.

– Det pratas mycket om tvärvetenskap, men hur gör man? Vad kan vi lära oss om själva processen, undrade Emma Sparr, ledamot av Sveriges unga akademi och professor i fysikalisk kemi.

Svaret gavs av två veteraner: Boel Berner, sociologiprofessor vid Tema Teknik och Social förändring vid Linköpings universitet, och Sture Forsén, professor och f.d. föreståndare för tvärvetenskapliga Pufendorfinstitutet där seminariet hölls.

Boel Berner har arbetat nära inte minst teknikforskare. Det finns mycket att vinna på tvärvetenskap, men det måste vara roligt

SVERIGES UNGA AKADEMI

Sveriges unga akademi grundades våren 2011 på initiativ av KVA. Akademien vill vara en mötesplats över disciplinränder genom att samla Sveriges bästa unga forskare från alla vetenskapsområden. Akademien består av 28 ledamöter, varav fyra från Lund: Marie Dacke, sinnesbiologi; Jonas Larsson, molekylärmedicin; Helena Sandberg, medie- och kommunikationsvetenskap samt Emma Sparr, fysikalisk kemi.

och känslomässigt givande, annars funkar det inte, menade hon.

Tvärvetenskapliga projekt måste också vara förenliga med etablerade vetenskapliga normer inom respektive fält. Det ska finnas en förnuftig balans mellan perspektiven, samtidigt som man aldrig kan uppnå millimeterrättvisa.

– Effektiviteten består i att nå uppsatta men olika mål, som tillfredsställer alla.

En bra process förutsätter god kommunikation och en miljö präglad av tillit, nyfikenhet och tolerans för olikhet. Det behövs mötesplatser, mellanhänder, eldsjälar och ledare.

OCH HUR SER DÅ KONJUNKTUREN UT för tvärvetenskap? Den går uppåt, menade Boel Berner, åtminstone om man ser till retoriken. I verkligheten är dock finansierare som t.ex. forskningsråden organiserade efter ämnen och discipliner. Söker man anslag till ett tvärvetenskapligt projekt är det därför stor risk att bedömarna inte känner igen upplägget och upplever det som något konstigt "annat", sa Boel Berner. Inte desto mindre visar statistiken att det är ungefär lika svårt att få anslag till tvärvetenskap som till ämnesbunden forskning.

Sture Forsén är seniorprofessor på Pufendorfinstitutet och verkar för att tvärvetenskapliga arbetsgrupper får en chans att utvecklas. Traditionen och bristen på incitament inom universiteten hindrar tvärvetenskap i dag, menade Forsén. Men svårast är hur man ska utvärdera tvärvetenskaplig forskning.

– På Pufendorfinstitutet lägger vi mycket kraft på att hitta bra utvärderare. Det kan bli upp till sju reviewers för att täcka in ett tema.

Tvärvetenskap kan dock underlättas genom exempelvis interna utbytesprogram

mellan ämnen och fakulteter eller "joint appointments" som finns i USA. Det innebär att man kan ha en professur i två ämnen samtidigt. En sådan person kan bli en viktig brygga. Sture Forsén efterlyste också obligatoriska grundkurser i idéhistoria, vetenskapsteori och metod för alla studenter.

– Det behövs fler verkliga och virtuella sätt att sprida kunskap och knyta kontakter, t.ex. "science speed dating" som man testat i Berkeley.

Man får inte slarva med det mänskliga, hur man sköter om och ger sin tvärvetenskapliga grupp bra förutsättningar. Det behövs en gruppleddare, en sekreterare som tar anteckningar och en neutral mötesplats – ibland i form av en retreat på annan ort där man verkligen får en chans att både mötas och reflektera i lugn och ro.

– Ledaren måste förstå hur man skapar en kreativ och positiv atmosfär i gruppen – för spänningar finns alltid. Att äta lunch eller middag ihop är ett bra sätt att lätta upp stämningen.

BRITTA COLLBERG

LUM NR 9 | 2012